

Vládní paragrafy nahrály švarcsystému

Novelu zákoníku práce přitvrzující pravidla kolem dohodářů lze zkusit obejít díky živnostenskému listu

LUKÁŠ KARBULKA

PRAHA „V posledních dnech máme strašně moc žadatelů o živnostenské oprávnění,“ zní od zaměstnankyně živnostenského úřadu, kterou LN oslovily. Podle ní za přívál může letos v říjnu zavedená novela zákoníku práce.

Podle nových paragrafů například firmy svým zaměstnancům na dohodu o provedení činnosti (DPC) a dohodu o provedení práce (DPP) musí platit navíc za přesčasy, svátky či noční. Od no-

vého roku dohodáři budou mít nárok na dovolenou.

Firmám se tak zaměstnávání takového brigádníka prodrazí a navíc se jim zvětší administrativní zátěž. Proto tedy hledají alternativy, jak se takovým povinnostem vyhnout.

Co ukazuje trh

Odborníci mluví o balancování na hraně zákona a o možném návratu takzvaného švarcsystému. Tomu mohou nahrát i některá opatření z vládního úsporného ba-

Švarcsystém rozkvetl na začátku devadesátých let. Finta s živnostníky byla legální do roku 1993.

Jméno má podle podnikatele Miroslava Švarce, který ji rozvíjel.

líčku. Zvýšený zájem o živnostenskou oprávnění potvrzuje třeba i Kateřina Legnerová z katedry personalistiky na Fakultě podnikohospodářské VŠE v Praze.

„Z trhu vidíme, že pro zaměstnavatele je v tuto chvíli lepší, když zaměstnanci na dohody budou živnostníci. Oběma stranám a zejména firmám tak tak zmizí veškeré povinnosti,“ uvedla.

Varování

Podoba uzavřených smlouvy záleží na domluvě obou stran. Výhodou z pohledu zaměstnavatelů je i fakt, že veškeré odvody si bude odvádět živnostník, a firma tak ušetří a ubude jí papírování. Právě na formu uzavření takové pra-

covní smlouvy je potřeba dát si pozor.

„Nemělo by se tak jednat o závislý vztah mezi oběma stranami. Jestliže totiž tyto lidé s živnostenským oprávněním pro podnikatele vykonávají běžné činnosti jako v případě dohodářů, jedná se o takzvaný švarcsystém, který je v Česku nelegální,“ varuje odborník na pracovní právo Petr Hůrka. V ideálním případě by se tak mělo jednat o smlouvu o spolupráci, jež zajistí živnostníkovi mimo jiné flexibilitu. **Pokračování na straně 2**

Rváčov není čistá fikce

V nakladatelství Argo právě vyšel druhý, závěrečný díl komiksové série Rváčov. Knihu realizoval autorský tandem Richard Fischer (kresba) a Džán Baban (scénář). Točí se kolem Foglarových Stínadel a Vontů, kolem svaté Anežky České i kolem věčné magie staré Prahy. **strana 7**

Jaderná zbraň, vyjednavač Íránu

„Kdyby byly Britské ostrovy srovnány se zemí, Londýn ví, že má po světě čtyři jaderné ponorky, jež můžou útok opakovat. To samé by udělal Hizballáh, pokud by Američané zaútočili na Teherán, přinejmenším v lokálním měřítku,“ soudí analytik Tobias Borck. **strana 6**

Překvapivá Hřibova parkovací reforma

Pražský radní pro dopravu Hřib podle oponentů jedná zbrkle. Parkovací reformou zaskočí i primátora. Čtvrti se musí domluvit s magistrátem. **strana 4**

SLOUPEK LN

Flexibilita

MARTIN ZVĚŘINA

T akzvaní dohodáři se houfně mění v samostatné podnikatele, aby nemuseli platit odvody a daně. Pro zaměstnavatele je to také výhodné, též jim klesnou náklady a povinnosti. Výsledek je jasný, pokud dohodáři přejdou na paušál, stát nevybere víc ani na daních, ani na odvodech. Zaměstnavatel takovému „podnikateli“ nebude muset proplácet přesčasy a svátky či dovolenou.

Podniky si tenhle systém pochvalují, škodný je na něm stát. Tihle „podnikatelé“ odvádějí zlomek toho co zaměstnanci, a přitom konzumují veškeré služby státu. Co ušetří na daních a sociálním pojištění, si nechají. Navíc tlak na to, aby čím dál více zaměstnanců přešlo na tento švarcsystém, kterému se neřeká švarcsystém z čírého pokrytectví, je stále silnější.

Až budou všichni zaměstnanci podnikateli, bude si to jistojistě pochvalovat sto procent firem i těchto podnikatelů a zajistí i pravivová vláda. Vedlejší efekt bude zhroutení zdravotnického a duchodového systému, protože do něj půjdou minimální odvody. Ale to je malíčost, hlavně bude mít flexibilitu.

Většina firem se chystá příští rok zvýšit mzdy

ROMAN ŠITNER

PRAHA Mzdy nakonec letos zvyšovalo více firem, než původně plánovalo. Více peněz svým lidem dávaly i ty, kterým k tomu dostatečně nerostly příjmy. Přidávání zaměstnancům mnohé podniky plánují i pro příští rok.

Podle průzkumu poradenské firmy RSM mzdy letos zvýšily dvě třetiny firem, původně to plánovalo 49 procent. Dotazováno bylo 200 podniků během prosince 2023.

„Firmy nezůstaly při sledování růstu životních nákladů svých zaměstnanců nečinné,“ říká Monika Marečková, řídící partnerka RSM. Dodává, že část k tomu přesvědčil trh práce, a tedy vědomí, že zaměstnanci mohou hledat ži-

vobytí i jinde. Obava o ztrátu klíčových zaměstnanců je jedním z hlavních důvodů růstu. Je dokonce silnější než tlak samotných zaměstnanců.

Vánoční bonusy

Téměř polovina firem lidem letos vyplatí vánoční bonus či třináctý plat, aby částečně kompenzovala to, že životní náklady rostou rychleji než mzdy.

I když inflace postupně klesá, firmy plánují přidávat i v příštím roce. Nezamýšlí to jen 40 procent firem.

Podle dat společnosti Manpower se firmy příští rok chystají spíše nabírat než propouštět zaměstnance a mzdová politika je k tomu důležitá.

Pokračování na straně 11

Těkavost a mentorství. Pokud někdo čekal, že nedělní debata na TV Nova mezi premiérem Petrem Fialou (ODS) a lídrem nejsilnější opoziční strany Andrejem Babišem (ANO) bude hlavně souboj argumentů, ve kterém zazní i nová fakta či stanoviska, byl nejspíše zklamán. V diskusi podle LN oslovených politologů lídři mířili na své voliče – beze snahy přesvědčit nějaké nově. Tedy Fiala s Babišem, když mluvili třeba o veřejných financích, ČEZ a cenách, i tváří v tvář pokračovali ve vzájemném obviňování z nekompetentnosti a lži. Slova a „řeč těla“ doplnili tradičními grafy i třeba rohlíkem. Mediální odborník Jan Jirásk si například všiml Fialova mentorství a těkavosti Babiše. hyp **Více na straně 2** FOTO ČTK

Váhu kamionů i pauzy řidičů prověří inspekce

HYNEK PAŠTĚKA

PRAHA Každý čtvrtý nákladní vůz jezdí po českých dálnicích a silnicích přetížený, vyplývá z údajů Policie České republiky. Běžně se přitom odhaduje, že skutečný počet kamionů převážejících náklad o vyšší než povolené váze je ještě větší, má jich být až jedna třetina. Ne všechny se však podaří policistům a celníkům zachytit.

I proto vzniká instituce, která se

pracovně nazývá silniční inspekce. Ministerstvo dopravy do ní chce transformovat svoji podřízenou organizaci Centrum služeb pro silniční dopravu, která kontrolní vážení dosud zajišťovala jen po technické stránce. Resort zdůrazňuje, že se nejedná o nově vytvořený orgán, ale o rozšíření pravomocí současného. Kromě vážení nákladů má mezi její pravomoci patřit například kontrola technické způsobilosti vozidel, povinných přestávek a odpočinku, zaměřovat se bude i na podvody s tachografy či používání emulátorů pripojených za řidičskou jednotku, která zabranuje přimíchávání AdBlue do paliva. Tím se snižují náklady, avšak výrazněji poškozují životní prostředí. **Pokračování na straně 3**

STAROUKRAJINSKÉ VÁNOCE

Vertep,
šchedrivky
i diduch

BRNO Atmosféru staroukrajinských Vánoc okusili návštěvníci kostela svatého Josefa v Brně. Zhlédli část vertepu, tedy tradičního divadelního představení, vyslechli koledy a šchedrivky v podání folklorního souboru Kupava (na snímku), poznali symboly svátků na Ukrajině, například barevnou kolednickou hvězdu s rolníčkami nebo diduch, tedy vánoční dekoraci z obilí. Kostel, který využívá feckokatolická církev, byl plný lidí, Čechů i Ukrajinců. Organizátorky z Ukrajinské iniciativy jižní Moravy hned na začátku připomněly, že Vánoce se letos poprvé na Ukrajině slaví ve stejném termínu jako v Evropě. Dosud se slavily v lednu, stejně jako v pravoslavném Rusku. **čtk**

FOTO ČTK

Kupte ČEZ, chtěl Babiš. Fiala odporoval

Včerejší debata premiéra Petra Fialy (ODS)

s předsedou ANO Andrejem Babišem přinesla hádku o cenách másla a rohlíků, nápady na vykoupení ČEZ nebo obviňování z toho, kdo zemi devastuje. Podle politologů ale oba mířili jen na své voliče.

HYNEK PAŠTĚKA

PRAHA V duelu na TV Nova se Fiala s Babišem přeli od začátku do konce. Premiér řekl, že v příštím roce čeká zlepšení hospodářské situace země i obyvatel, ke kterému přispěje také opadnutí inflace. Na to ale Babiš prohlásil, že vláda zemi devastuje a bude v tom dál pokračovat. Podle Fialy začne v příštím roce česká ekonomika růst, díky nižší inflaci poro-

tu realně mzdy a současně se budou snižovat ceny potravin. „Tedy se dostáváme zpátky k dobrým číslům, to je dobrá zpráva pro celou zemi. Měla by z toho mít radost i opozice, která to dobře myslí s naší zemí,“ řekl Fiala.

Spor o lékaře

Babiš dál kritizoval vládu za vysoké ceny energií, podle něj by měl stát vykoupení od minoritních akcionářů jejich podíl v energetické společnosti ČEZ. Předseda ANO prohlásil, že by to stálo zhruba 200 miliard korun a že by bylo možné nákup financovat přímo z prostředků ČEZ. Fiala takový návrh odmítl. Politici se střetli i o dohodě o penězích pro lékaře, kteří dávali výpovědi kvůli nadměrným předsčasným. Fiala přitom hájil rozhodnutí kabinetu, že podle něj neznamena zvýšení veřejných výdajů.

„Nečekal jsem nějaký větší nadhled a porozumění pro druhého ani z jedné strany. A to se myslím potvrdilo,“ zhodnotil duel polito-

log Univerzity Palackého v Olomouci Pavel Šaradín. Babiš podle něj pokračuje v módu své lednové kampaně, ve druhém kole prezidentských voleb, módu nekonzistentním, přelétavým, kdy prý působil zmateně. Fiala chtěl být věcný, umírněný, což se mu zřejmě podařilo, ale na druhé straně nepůsobil v řadě věcí podle Šaradína příliš přesvědčivě.

Vysílání signálů

Ze se jedná o rétoriku i gestikulaci velmi odlišné typy, LN potvrdil i odborník na mediální a masovou komunikaci Jan Jiráček. „Petr Fiala vysílá signály vyjadřující určitou uzavřenost a distanc. Často například dává ruce před tělo. Ale na druhou stranu často ukazuje dlaně, což bývá známkou určité otevřenosti. Andrej Babiš signalizuje těkavost a asi i tím, jak má tendenci se trochu naklánět dopředu, určitou útočnost,“ řekl LN Jiráček.

Fiala se podle něj stylizuje do mentorské, profesorské roviny. Po-

užívá nepříliš výraznou intonaci, má sklon k monotónnosti, hovoří poměrně pomalu. Babiš má prý zase tendenci k tomu, předvádět impulzivnost, projev má výbušnější. „Ti dva se liší v míře předvádění emocí. Fiala je spíše uzavřenější, chladnější, Babiš je explozivnější,“ popsal charakteristiku projevu obou politiků Jiráček s tím, že žádný z těchto stylů nemá sám o sobě výhodu nebo nevýhodu a nedá se říci, že jeden nebo druhý jsou a priori lepší nebo horší. „Vše rozhoduje kontext, situace a cíl komunikace. Zda jde například o to, překvapit, nebo naopak udržet nějakou linii,“ doplnil.

Zatímco v poslední, červnové debatě obou politiků velmi často znel slogan Fialova dráha, nebo naopak chudoba, nyní Andrej Babiš již na začátku vytáhl menší transparent s názvem Fialovy lži. Ještě předtím premiérovi předal sklenici netutěly, zřejmě ve snaze mu připomenout jeho nepříliš po-
dařené video. Dále Fialovi daroval

rohlík, na kterém chtěl demonstrovat vysoké marže potravinářských řetězců. Právě ty jsou podle Babiše hlavním viníkem stále rostoucích cen potravin. Fiala netutěly přijal a kontroval tím, že ceny potravin v posledních měsících naopak klesají a další pokles by prý mohl podpořit i Babiš tím, že by potravinářský koncern Agrofert snížil ceny, za než své produkty do obchodů dodává.

Vtip. Ale jak pro koho

„Lidé, kteří Andreje Babiše mají rádi, dary v podobě netutěly a rohlíků společně s transparentem mohou brát jako pokus o vtip. Ti, co ho rádi nemají, ho budou považovat za nějakého hrovice. Je to sice gesto, třeba onen transparent se lži, které může v mediální rovině možná hrát roli nějakého symbolu, ale to je asi tak všechno,“ komentoval dary a transparent Šaradín.

Obecně se však podle něj nic nového neukázalo, žádné jiskření se

nekonalo. Ze stylu debaty je však prý možné odhadnout, jakým způsobem komunikace mezi oběma politickými stranami bude probíhat dál. „Jak v evropských, kraj-
ských, tak i potom v parlamentních volbách bude ANO tvrdit, že tato vláda nedělá nic pro české občany,“ dodal Šaradín.

Shoda o Izraeli

Oba debatující se neshodli prakticky na žádném z diskutovaných témat. Naopak se velmi často obviňovali ze lži. Andrej Babiš je Petru Fialovi dokonce počítal, ten zase připomenul, že předseda hnutí ANO byl již několikrát za své výroky odsouzen k omluvě. Jedině, na čem nakonec ve studiu zavládla shoda, byla podpora Izraele. „Myslím, že máme stejný názor,“ řekl Andrej Babiš. Postoj hnutí ANO Fiala ocenil a označil ho za dobrou zprávu. Naopak za svou podporu Ukrajině si Fiala od Babiše vysloužil kritiku, kdy se prý stará jen o ni a „na lidi kašle“.

Bývalá mluvčí
České televize míří
na Hrad

PRAHA Zástupkyní ředitele odboru komunikace Kanceláře prezidenta republiky (KPR) se stane Karolína Blinková. KPR o tom informovala na síti X. Blinková v minulosti působil jako mluvčí České televize, z pozice odešla letos na podzim v souvislosti s koncem bývalého generálního ředitele Petra Dvořáka a nástupem Jana Součka. Ředitelem komunikace Hradu a prezidentovým mluvčím je od listopadu Vít Kolář, který v minulosti v České televizi rovněž působil. Blinková vystudovala Univerzitu Karlovu, následně působila v komunikační agentuře Crest. V České televizi pracovala na tiskovém oddělení od roku 2013, v roce 2017 se stala tiskovou mluvčí. **čtk**

Lékaři varují:
Zákonné přesčasy
opět vyčerpáme

PRAHA Ve druhé polovině roku budou mít lékaři maximální zákonný počet 416 přesčasových hodin znovu vyčerpány. V pořadí České televize Otázky Václava Moravce to řekl mluvčí Sekce mladých lékařů České lékařské komory Monika Hilšerová.

Podle ministra zdravotnictví Vlastimila Války (TOP 09) by problém měla vyřešit další novela zákonu práce a zavedení směnného provozu v nemocnicích, kde je potřeba nepřetržitý provoz. Válek zároveň slíbil, že do poloviny ledna příštího roku předloží dokument, v němž popíše chystané změny ve zdravotnictví. Hodlá jich dosáhnout změnami zákona o veřejném zdravotním pojištění, o zdravotních službách, o elektro-
nizaci zdravotnictví a zákona o ochraně veřejného zdraví. **čtk**

Na běžky do
Krkonos, na svah
na Šumavu

ŠPINDLĚRŮV MLÝN V Královéhradeckém a Pardubickém kraji o víkend vyrazily do lyžařských středisek tisíce lidí. Lyžuje se v Krkonosích, Orlických horách i v některých podhorských skiareálech, vyplynulo ze sdělení zástupců středisek. Na hřebenech hor se upravují desítky kilometrů běžeckých tras. Podle krkonosské horské služby je na hřebenech nejvyšších českých hor 70 až 90 centimetrů sněhu. Naopak v Plzeňském kraji se lyžuje jen v šumavské Železně Rudě, v každodenním provozu jsou areály Špičák a Nad Nádražím. Stopy pro běžkaře zatím není možné kvůli nedostatku sněhu upravovat. **čtk**

Víc živnostníků, víc švarcsystému

Dokončení ze strany 1

Prezident Hospodářské komory ČR Zdeněk Zajíček LN řekl, že zatím přesná data nárůstu počtu živnostníků, stejně jako ministerstvo průmyslu a obchodu, nemá k dispozici. „Není to pracovní právní, ale podnikatelský vztah. Uzavření takové smlouvy na živnostenský list při výkonu živnosti má svou flexibilitu, kterou do letošního zavedení novely měly i dohody,“ dodává k přechodu Zajíček. Podotýká, že se tak jedná o logickou reakci na zachování flexibility na trhu.

„Spolupráce zaměstnavatele a osoby samostatně výdělečně činné představuje aktuální trend. Jedná se především o IT a marketin-
gové nebo jiné konzultační služby,“ přiblížil advokát Martin Franc z poradenské kanceláře Rödl & Partner. Zájem o živnostenská oprávnění je i ze strany samotných uchazečů o práci. Ti od zaměstnání nyní očekávají flexibilitu spolupráce a nezávislost.

Noví živnostníci jsou podle Hůrky pravděpodobně „dohodáři“ čili pracovníci na DPP. Tohoto typu pracovní smlouvy se kromě novely zákoníku práce dotkne také konsolidací balíček. Ten

S živnostenským listem. Tak pracuje řada řemeslníků.

FOTO ČTK/AP

tuto formu pracovního vztahu od 1. července příštího roku znevýhodňuje natolik, že se zaměstnavatelům ani pracovníkům téměř nevyplácí.

Živnostníci za dohodáře

Pracovníci na dvě a více DPP totiž budou muset odvádět sociální pojištění. A to vždy, jestliže si měsíčně vydělají v součtu více než 16 130 korun, což je 40 procent průměrné mzdy v Česku. Napří-

klad malíř, který pracuje na dvě DPP, díky nimž si měsíčně vydělá 18 tisíc, nyní nemusí odvádět nic. V příštím roce již však bude muset každý měsíc České správě sociálního zabezpečení platit pojistné. To mu vychází na 1278 korun měsíčně, což je 7,1 procenta jeho měsíčního výdělku za obě dohody.

Povinnosti přibudou i oběma jeho zaměstnavatelům. Ti totiž budou muset věst evidenci svých

pracovníků na DPP. V ní budou muset uvést mimo jiné i to, jak dlouho u nich zaměstnanec pracuje či pracoval a kolik si z každého z nich měsíčně vydělával. Tyto informace pak musí zaslat nejpozději do 20. dne následujícího měsíce na Českou správu sociálního zabezpečení. Úřad dohodáři přiměřeně zdaní, pokud budou vyšší než 40 procent průměrné mzdy, vyzve ho sociální pojištění doplatit.

„Správa vyzve i jeho zaměstnavatele. Každý z nich bude muset úřadu uhradit 14,2 procenta z částky, kterou si u nich dohodáři vydělával. Tato může přijít prakticky kdykoliv, úřad totiž nemá žádnou lhůtu na zaslání žádosti. Zaměstnavatel i zaměstnanec naopak po obdržení výzvy budou mít 30 dní na zaplacení pojistného,“ vysvětlil Hůrka.

Právě tato povinnost může znamenat, že pracovníka již nikdo nebude chtít dále zaměstnávat na dohodu. Jedinou alternativou je tak nabídka spolupráce na živnostenském listu. Podle Hůrky i dalších odborníků však vlivem balíčku i novely hrozí nasyfování již zmíněného švarcsystému a šedé ekonomiky způsobené zaměstnáváním brigádníků na černě.